Nursing Development in Health. 2026: 16 (2); 59_65 Journal Homepage: http://ndhj.lums.ac.ir

Case Report Open Access

# A case report of the ethical challenge of nurses' unprofessional response to an aggressive patient with severe physical injuries

**Atefe Tajari[1], Iman Tajari[2], Ahmad Reza Roshani[3], Ali Moradi[4], Akram Sanagoo[5]***

1. Master of Science in Pediatric Nursing, Student Research Committee, Islamic Azad University, Aliabad Katoul Branch, Golestan, Iran.
2. Master's Student in Criminal Law and Criminology, University of Mazandaran, Iran.
3. Nurse, Student Research and Technology Committee, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran.
4. Nurse, Student Research and Technology Committee, Golestan University of Medical Sciences, Golestan, Gorgan, Iran.
5. Associate Professor, Faculty of Nursing and Midwifery, Golestan University of Medical Sciences, Islamic Azad University Gorgan, Golestan, Gorgan, Iran*.

**Article information**

**Article type:**
Case Report

**Received:** 2025/10/18
**Accepted:** 2026/12/05

**Keywords:**
Case Report, Ethical Challenge, Unprofessional Response, Aggressive Patient, Physical Injury.

***Corresponding author:**
Akram Sanagoo: Iran, Golestan Province, Gorgan, Shast Kola, Golestan University of Medical Sciences, Faculty of Nursing and Midwifery.

**Email:**
Akramsanagoo@gmail.com

**Tel**: 09112703978

## Abstract

**Introduction:** Nurses often consider patients as the primary cause of their retaliatory behaviors, whereas some inappropriate actions by patients may stem from physical or psychological conditions related to their illness. Therefore, the aim of this study is to report a case of ethical challenge involving an unprofessional reaction by nurses toward an aggressive patient with severe physical injuries.

**Case presentation:** An 18-year-old male patient was admitted to the hospital following a car accident, suffering from a brain injury and multiple fractures. After partial recovery of consciousness, he became irritable and displayed inappropriate behavior. During a night shift, the patient's offensive remarks triggered an emotional reaction from a male nurse, who responded with unprofessional actions including painful injections and unconventional physical restraint. The following morning, signs of physical injury were observed, and appropriate wound care treatment was initiated. With medical attention, the patient's wounds healed within two days.

**Conclusion**: Insufficient knowledge and skills in managing the patient's abnormal behaviors led to retaliatory reactions from the nurse. Such treatment of a vulnerable patient not only undermines the credibility of the nursing system but also poses a serious challenge to the principles of professionalism in this field.

***How to Cite This Article:*** *Atefe Tajari, Iman Tajari, Ahmad Reza Roshani, Ali Moradi, Akram Sanagoo. _A case report of the ethical challenge of nurses' unprofessional response to an aggressive patient with severe physical injuries.*

Copyright © 2026 Nursing Development in Health, and Aligudarz College of Nursing.
ndhj@lums.ac.ir

[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

توسعه پرستاری در سلامت دوره ۱۶ شماره ۲ نیمسال دوم۱۴۰۴

# گزارش یک مورد چالش اخلاقی واکنش غیرحرفه ای پرستاران نسبت به بیمار پرخاشگر با آسیب‌های شدید جسمی

عاطفه تجری[1]، ایمان تجری[2]، احمدرضا روشنی[3]، علی مرادی[4]، اکرم ثناگو*[5]

۱. کارشناسی ارشد پرستاری کودکان، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه آزاد اسلامی علی آباد کتول، گلستان، ایران.

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق کیفری و جرم شناسی، دانشگاه مازندران، ایران.

۳. کارشناس پرستاری، کمیته تحقیقات و فناوری دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

۴. کارشناس پرستاری، کمیته تحقیقات و فناوری دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

۵. دکترای پرستاری، دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان و دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران*.

**اطلاعات مقاله**

**نوع مقاله:**
گزارش مورد

**تاریخ دریافت:** ۱۴۰۴/۰۷/۲۶
**تاریخ پذیرش:** ۱۴۰۴/۱۲/۰۵

**واژه های کلیدی:**
گزارش مورد، چالش اخلاقی، واکنش غیرحرفه ای، بیمار پرخاشگر، آسیب جسمی.

***نویسنده مسئول:**
اکرم ثناگو: ایران، استان گلستان، گرگان، ابتدای جاده شصت کلا، دانشگاه علوم پزشکی.

**ایمیل:** Akramsanagoo@gmail.com

**تلفن:** 09112703978

## چکیده

**مقدمه:** پرستاران معمولاً بیماران را عامل اصلی بروز رفتارهای تلافی‌جویانه خود تلقی می‌کنند، در حالی‌که برخی از رفتارهای نامناسب بیماران ممکن است ناشی از شرایط جسمی یا روانی حاصل از بیماری آنان باشد. لذا هدف از این مطالعه گزارش یک مورد چالش اخلاقی واکنش غیرحرفه ای پرستاران به بیمار پرخاشگر با آسیب‌های شدید جسمی می باشد.

**گزارش مورد:** بیمار آقای ۱۸ ساله پس از سانحه رانندگی با آسیب مغزی و شکستگی‌های متعدد به بیمارستان منتقل شد و پس از بهبود نسبی سطح هوشیاری، دچار تحریک پذیری و رفتار های نامناسب شد. در یکی از شیفت های شب، رفتار توهین آمیز بیمار موجب واکنش هیجانی و اقدامات غیر حرفه ای از سوی پرستار مرد شد که شامل تزریق های دردناک و مهار فیزیکی غیر متعارف بود. صبح روز بعد، آثار آسیب فیزیکی مشاهده شد و درمان های لازم برای بهبود زخم ها آغاز گردید. با مراقبت های درمانی، زخم های بیمار طی دو روز بهبود یافتند.

**نتیجه‌گیری:** کمبود دانش و مهارت کافی در مدیریت رفتارهای نابهنجار بیمار، منجر به واکنش‌های تلافی‌جویانه از سوی پرستار گردید. چنین برخوردی با بیمار ناتوان نه تنها اعتبار نظام پرستاری را خدشه‌دار می‌کند، بلکه اصول حرفه‌ای‌گری در این حرفه را نیز با چالش جدی مواجه می‌سازد.

[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

**مقدمه**

آسیب های تروماتیک مغزی، منجر به بروز تغییرات جسمی، شناختی، احساسی و کاهش توانایی در انجام فعالیت های شغلی فرد می شود (۱). این گونه آسیب ها، آسیب فیزیکی به بافت مغز بوده که به طور موقت و یا دائمی عملکرد مغز را مختل می کنند (۲). این تروما ها در اثر عوامل بیرونی، از جمله تصادف یا صدمات ورزشی بروز می کند (۳). در ایران، آسیب های مغزی رتبه دوم مرگ و میر را به خود اختصاص می دهند (۱). حدود شصت درصد بیماران ترومایی مغزی فوت می شوند (۳).

از مشکلات عمده و مخرب در میان بیماران ترومایی، بروز رفتار های پرخاشگرانه است. رفتارهای پرخاشگرانه ممکن است تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل قرار گیرند، از جمله سن پایین فرد، آسیب به ناحیه پیشانی مغز، سابقه مصرف مواد، جنسیت مرد، سطح هوش کمتر و شرایط اجتماعی و اقتصادی نامطلوب (۴).

پرستاران از مهم ترین عناصر در نظام مراقبت سلامت می باشند (۵). پرستاران به عنوان مسئولان اصلی مراقبت از بیماران، به طور مستقیم با وضعیت جسمی و روانی آنان در ارتباط بوده و بیشتر در معرض رفتار های پرخاشگری بیماران قرار دارند (۶).

تنش های اخلاقی می‌توانند تأثیرات گسترده‌ای بر سلامت جسمی، روانی و اجتماعی پرستاران داشته و عملکرد حرفه‌ای آنان را تحت الشعاع قرار دهند. این فشار ها ممکن است منجر به بروز استرس، اضطراب، احساس شرم، فرسودگی شغلی، کاهش حس امنیت و حتی ترک محیط کار شوند (۷). مطالعات نشان می دهد که پرستاران شاغل در بخش روان و بیمارستان های دولتی، با توجه به شرایط شغلی پر استرس و رفتار های بیماران نسبتا پرخاشگر هستند (۵). طبق مطالعات، هشتاد درصد پرستاران دچار تنش های اخلاقی در محیط کار خود هستند (۷). در مطالعه انجام شده در کشور سوئیس، بر روی نود پرستار میزان بروز پرخاشگری در پرستاران، سی و نه درصد گزارش شده است، که این میزان در پرستاران اورژانس و بخش ترومایی بیشتر بوده است، که به این صورت هم پرستار در معرض رفتار های پرخاشگرانه از سوی بیمار بوده و هم خود پرستار رفتار های پرخاشگرانه را بروز می دهد (۶).

اخلاق حرفه‌ای یکی از ارکان اساسی در حرفه پرستاری به شمار می‌رود و چارچوبی اخلاقی برای هدایت رفتارها و تصمیم‌گیری های پرستاران در فرآیند مراقبت از بیماران فراهم می‌سازد (۸). رعایت اصول اخلاق حرفه ای یک جز ضروری در حرفه پرستاری و بخش مهمی از درمان است که منجر به افزایش کیفیت خدمات درمانی و رضایت بیماران می شود (۹). بیماران ضمن برخورداری از مراقبت، در زمینه رعایت حریم شخصی، توجه به وضعیت روحی، ارزش های معنوی و عزت نفس دارای حقوق هستند، لذا آگاهی از اصول اخلاقی در ارائه مراقبت های پرستاری حائز اهمیت می باشد (۱۰). لذا هدف از این مطالعه، گزارش یک مورد چالش اخلاقی واکنش غیر حرفه ای پرستاران نسبت به بیمار پرخاشگر با آسیب های شدید جسمی می باشد.

**گزارش مورد**

بیمار آقای ۱۸ ساله، پس از سانحه رانندگی دچار تروماهای متعدد و آسیب مغزی شده و به بخش اورژانس بیمارستان مراجعه نمود. بیمار فاقد سابقه بیماری زمینه‌ای، جراحی، یا حساسیت دارویی و غذایی بود. وی بیکار بوده و سابقه مصرف سیگار و الکل نیز دارد. بیمار به بخش مراقبت های ویژه منتقل گردید. هنگام انتقال به



[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

بخش مراقبت های ویژه سطح هوشیاری ۹ داشته و با سطح هوشیاری ۱۳ به بخش ارتوپدی منتقل شد.

در ارزیابی اولیه، بیمار دچار شکستگی در استخوان های ران و ساعد بوده و هم چنین، هماتوم در چشم راست و خراشیدگی هایی در ناحیه سر وی مشاهده شد. با بهبود سطح هوشیاری، بیمار دچار تحریک پذیری شدید شده و رفتار های کلامی نامناسب از خود بروز می داد. وی بسیار بی قرار بوده و تمایل داشت هرچه سریع تر از بیمارستان ترخیص شده و به منزل خود بازگردد.

در یکی از شیفت های شب، بیمار هنگام انجام اقدامات درمانی توسط دو پرستار زن که مشغول پاک سازی و پانسمان ناحیه خراشیدگی بودند، رفتار های کلامی توهین‌آمیز و ناشایستی از خود بروز داد. یکی از پرسنل مرد پس از شنیدن الفاظ توهین آمیز از سوی بیمار به همکاران خانم، دچار ناراحتی و واکنش هیجانی شد. وی سپس در اقدامی غیرحرفه‌ای، بدون ضرورت درمانی، چندین بار(پنج مرتبه) نیدل سرنگ را به بازوی بیمار وارد و خارج کرد.

در هر بار انجام اقدام توسط پرستار، بیمار با فریاد واکنش نشان می‌داد. پرستار مرد در پاسخ، بیمار را تحت فشار قرار داده و از او می‌خواست که بابت رفتار های قبلی‌اش ابراز پشیمانی کرده و قول دهد که آن ها را تکرار نخواهد کرد. با ادامه فحاشی از سوی بیمار، پرستار نیز به رفتار غیرحرفه‌ای خود ادامه داد. در نهایت، با وجود تلاش برای آرام سازی بیمار، پرستار اقدام به مهار فیزیکی بیمار به شیوه ای غیرمتعارف نمود؛ به طوری که دهان بیمار را با چسب پوشاند و قفسه سینه وی را با ملحفه محدود کرد.

صبح روز بعد، پرستاران شیفت صبح، متوجه قرمزی هایی مشابه با آسیب های سطحی پوست در ناحیه زیر بغل بیمار شدند، که نشان دهنده اعمال مهار فیزیکی در ساعات قبل بود. پس از مشاهده این علائم، اقدامات درمانی لازم برای بهبود وضعیت بیمار آغاز گردید. در روند درمان بیمار، از سرم شست و شو، پماد زینک، پماد ویتامین آد و پماد موپیروسین جهت مراقبت از زخم ها و پیشگیری از عفونت استفاده شد. در نهایت، پس از گذشت دو روز، زخم های بیمار بهبود یافت.

## بحث

این مطالعه با هدف گزارش یک مورد چالش اخلاقی واکنش غیرحرفه ای پرستاران نسبت به بیمار پرخاشگر با آسیب های شدید جسمی انجام شد. بیمار، به دنبال تروماهای متعدد و آسیب مغزی پس از سانحه رانندگی به بخش اورژانس بیمارستان مراجعه نمود. آسیب های تروماتیک مغزی، منجر به بروز تغییرات جسمی، شناختی، احساسی و کاهش توانایی در انجام فعالیت های شغلی فرد می شود (۱). این گونه آسیب ها، آسیب فیزیکی به بافت مغز بوده که به طور موقت و یا دائمی عملکرد مغز را مختل می کنند (۲). این تروما ها در اثر عوامل بیرونی، از جمله تصادف یا صدمات ورزشی بروز می کند (۳).

بیمار آقای ۱۸ ساله، بیکار بوده و سابقه مصرف سیگار و الکل نیز دارد. مطالعات نشان می دهد که رفتارهای پرخاشگرانه ممکن است تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل قرار گیرند، از جمله سن پایین فرد، آسیب به ناحیه پیشانی مغز، سابقه مصرف مواد، جنسیت مرد، سطح هوش کمتر و شرایط اجتماعی و اقتصادی نامطلوب (۴).

بیمار پس از بهبود سطح هوشیاری، دچار تحریک پذیری شدید شده و رفتار های کلامی نامناسب از خود بروز داد. وی بسیار بی قرار بوده و تمایل داشت هر چه سریع تر از بیمارستان ترخیص



[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

شده و به منزل خود بازگردد. از مشکلات عمده و مخرب در میان بیماران ترومایی، بروز رفتار های پرخاشگرانه است (۴). در یکی از شیفت های شب، بیمار هنگام انجام اقدامات درمانی توسط دو پرستار زن که مشغول پاک سازی و پانسمان ناحیه خراشیدگی بودند، رفتار های کلامی توهین‌آمیز و ناشایستی از خود بروز داد. بر اساس مطالعات، پرستاران به عنوان مسئولان اصلی مراقبت از بیماران، بیشتر در معرض رفتار های پرخاشگری بیماران قرار دارند (۶).

یکی از پرستاران پس از شنیدن الفاظ توهین آمیز، دچار ناراحتی و واکنش هیجانی شد. وی سپس در اقدامی غیرحرفه‌ای، بدون ضرورت درمانی، چندین بار(پنج مرتبه) نیدل سرنگ را به بازوی بیمار وارد و خارج کرد. در هر بار انجام اقدام توسط پرستار، بیمار با فریاد واکنش نشان می‌داد. مطالعات نشان می دهد که پرستاران شاغل در بخش روان و بیمارستان های دولتی، با توجه به شرایط شغلی پر استرس و رفتار های بیماران نسبتا پرخاشگر هستند (۵). در مطالعه انجام شده در کشور سوئیس، بر روی نود پرستار میزان بروز پرخاشگری در پرستاران، سی و نه درصد گزارش شده است، که این میزان در پرستاران اورژانس و بخش ترومایی بیشتر بوده است، که به این صورت هم پرستار در معرض رفتار های پرخاشگرانه از سوی بیمار بوده و هم خود پرستار رفتار های پرخاشگرانه را بروز می دهد (۶).

صبح روز بعد، اقدامات درمانی لازم برای بهبود وضعیت بیمار آغاز گردید. در نهایت، پس از گذشت دو روز، زخم های بیمار بهبود یافت. بیماران ضمن برخورداری از مراقبت، در زمینه رعایت حریم شخصی، توجه به وضعیت روحی، ارزش های معنوی و عزت نفس دارای حقوق هستند، لذا آگاهی از اصول اخلاقی در ارائه مراقبت های پرستاری حائز اهمیت می باشد (۱۰).

این مقاله نیز مانند سایر پژوهش ها با محدودیت هایی همراه بوده است. از جمله مهم‌ترین محدودیت ها می‌توان به اتکای صرف به داده های حاصل از مشاهدات بالینی و اطلاعات مندرج در پرونده بیمار، اشاره کرد، که ممکن است بر دقت و جامعیت یافته ها تأثیر گذاشته باشد.

## نتیجه‌گیری

بیمار مرد ۱۸ ساله‌ای که دچار آسیب مغزی شده بود، پس از انتقال به بیمارستان و بهبود نسبی سطح هوشیاری، علائم تحریک‌پذیری و رفتارهای نامناسب از خود نشان داد. در یکی از شیفت‌های شب، واکنش‌های کلامی توهین‌آمیز وی موجب بروز رفتارهای هیجانی و غیرحرفه‌ای از سوی یکی از پرستاران مرد شد؛ از جمله تزریق‌های دردناک و اعمال مهار فیزیکی نامتعارف. صبح روز بعد، نشانه‌هایی از آسیب فیزیکی در بدن بیمار مشاهده گردید و اقدامات درمانی برای مراقبت از زخم‌ها آغاز شد. با پیگیری درمان، وضعیت زخم‌ها طی دو روز بهبود یافت.

یافته‌های این مطالعه نشان‌دهنده ضرورت بازآموزی پرستاران از جنبه های مختلفی همچون اصلاح نگرش، تقویت مهارت‌های بالینی و پایبندی به اصول اخلاق حرفه‌ای است. همچنین، نظارت مستمر مدیران پرستاری بر نحوه ارائه مراقبت می‌تواند نقش مؤثری در کاهش بروز رفتارهای غیرحرفه‌ای ایفا کند. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، به بررسی چالش‌های اخلاقی در محیط‌های درمانی در سطح گسترده تری پرداخته شود و راهکارهای مؤثر برای مقابله با این چالش‌ها از منظر آموزش،



[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

حمایت سازمانی و ارتقاء مهارت‌های ارتباطی و حرفه‌ای پرستاران مورد تحلیل قرار گیرد.

**ملاحظات اخلاقی**

این گزارش مورد تصویب کمیته تحقیقات و فناوری دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی گلستان با کد اخلاق IR.GOUMS.REC.1403.446 می باشد. محرمانه نگه داشتن اطلاعات بیمار از جمله ملاحظات اخلاقی رعایت شده بود.

**تعارض منافع**

در انجام این مطالعه هیچ گونه تضاد منافعی بین نویسندگان وجود نداشت.

**تشکر و قدردانی**

مراتب قدردانی و تشکر خود را از بیمار و خانواده ایشان که با رضایت آگاهانه اجازه استفاده از اطلاعات را به ما دادند، اعلام می‌کنیم.

[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]

## *References:*


1. *Bahonar E, NAJAFI GT, Haghani H. Investigating the effect of listening to nature sounds on the level of consciousness and physiological indices of patients with traumatic coma.*
2. *Parikh S, Koch M, Narayan RK. Traumatic brain injury. International anesthesiology clinics. 2007Jul 1; 45(3):119-35. [DOI: 10.1097/AIA.0b013e318078cfe7].*
3. *Rooin R, Navidian A, Sarani H, Mofrad ZP, Pourbaluch O. Comparing the Effect of Foot Reflexology Massage and Familiar Sensory Stimulation on the Level of Consciousness of Trauma Patients Admitted to Intensive Care Units: A Clinical Trial Study. Medical-Surgical Nursing Journal. 2023Feb 1; 12(1). [Doi: 10.5812/msnj-139149].*
4. *Rezaei S, Salehi I, Yousefzadeh S, allah Moosavi H, Rahnama N. Aggressive personality characteristics and it's determinant factors in patients with traumatic brain injury. Journal of Kermanshah University of Medical Sciences. 2012Jan 1; 16(1):.49-62*
5. *.Esmaili R, Mousavi-Davoudi SM, Nasiri-Amiri F. The impact of spiritual intelligence on aggressive behavior, considering the mediating role of professional ethics: a case study of nurses of Imam Ali (pbuh) hospital in Alborz, Iran. Journal of Pizhūhish dardīn VA salāmat. 2021Jan 1; 7(3):35-50. [Doi: 10.22037/jrrh.v7i3.29499].*
6. *Saberi H, Soheili A. Prediction of level of aggression and interpersonal problems in Ed nurses based on their occupational stress. Nursing and Midwifery Journal. 2017Sep 10; 15(6):478-87. [URL:http://unmf.umsu.ac.ir/article-1-3257-en.html].*
7. *Yousofvand V, Sani N, Khazaei S, Torabi M. The relationship between professional moral courage and patient safety silence among nurses. BMC Nursing. 2025Oct 15; 24(1):1286. [Doi: 10.1186/s12912-025-03950-9].*
8. *Kangasniemi M, Pakkanen P, Korhonen A. Professional ethics in nursing: an integrative review. Journal of advanced nursing. 2015; 71(8):1744-57. [Doi: 10.1111/jan.12619].*
9. *Shojaee, A., Hasanvand, F., Namazi, H.R., Parsa, M. and Rashidi, K., 2024. Nurses' Professional Ethics Dimensions from the Point of View of Nurses and Physicians: A Qualitative Content Analysis. Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine. [DOI: 10.18502/ijme.v16i19.15955].*
10. *Larti N, Jamshidi M, Tondro A. Investigating the relationship between empathy for patients and ethics in nursing profession among nursing students at Kermanshah University of Medical Sciences: A case study. J Relig Health. 2023; 1(3):7-10. [Doi: 10.32592/jorh.1.3].*


[ Downloaded from ndhj.lums.ac.ir on 2026-11-26 ]